

SARMA & NORDE
ARHITEKTU BIROJS

piedāva

kinolekciju cikls

KINO UN
ARHITEKTŪRA

“Kāda māja,
tāds jumts.”

Latviešu tautas
parūna

Foto: Uģis Niedre "Latgale"

ceturtdien, 24. septembrī pl.19.00
kinoteātrī KSuns
stāsta Janīna Kursīte

8. lekcija

LATVIEŠA MĀJA
Mītiski - maģiskie priekšstati

LATVIEŠA MĀJA

Mītiski - maģiskie priekšstati

8. lekcija

KINO UN
ARHITEKTŪRA

2009

Latvieša māja, lietas un kārtība tajā ir cieši saistīta ar senajiem priekšstatiem par pasaules kārtību.

Māju iespējams skatīt kā mikrokosmosa modeli ar trim līmeņiem: augša kā debesu, vidus kā zemes, pagrabs kā pazemes mikromodelis. Debesu daļai svarīga debesu simbolika - jumtu gaiļi, dzērves, jumtu zirdziņi (debesu dvīņu motīvs), zemes daļai - telpas četrstūru konstrukcija (skaitļa 4 simbolika), kur īpaši iezīmēts katrs kakts (tai skaitā tukšais kakts un svētais kakts, arī aizkrāsne) un iedzīvotāju orientācija šajā telpā (negulēja ar galvu pret durvīm, nelika apavus ar purngaliem pret durvīm). Pazemes daļa visvairāk bija iezīmēta ar sliekšni un zemsliksni - pāreja no savas telpas svešā un otrādi.

Arī logu un durvju nozīme latvieša mājā nav tikai funkcionāla (ap tiem velk aizsargzīmes). Tāpat- katrai ēkai ir simboliska nozīme, piemēram, pirts kā divdabīgu garu mītnes vieta, sakrālu un slepenu rituālu veikšanas vieta, bet rijai ir saistība ar zemes gariem. Nejauši nav arī dažādie žogu veidi un ap māju ierasti sastādītie augi.

SARMA & NORDE
ARHITEKTU BIROJS